

การศึกษาปัญหาการใช้บริการห้องสมุดกลาง  
ของนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์



นางสาววนิดา จินตนาอนุรัตน์

007089

ศูนย์วิทยทรัพยากร  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย


วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๒๓

A STUDY OF PROBLEMS OF UTILIZATION OF THAMMASAT UNIVERSITY  
CENTRAL LIBRARY SERVICES BY THAMMASAT UNIVERSITY STUDENTS



Miss Wanida Jintananurut

ศูนย์วิทยทรัพยากร  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts

Department of Library Science

Graduate School

Chulalongkorn University

1980

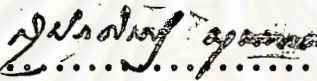
หัวข้อวิทยานิพนธ์      การศึกษาปัญหาการใช้บริการห้องสมุดกลางของนักศึกษามหาวิทยาลัย  
ธรรมศาสตร์

โดย                                      นางสาวนิตา จินตนาพันธุ์

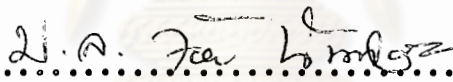
ภาควิชา                                      บรรณารักษศาสตร์

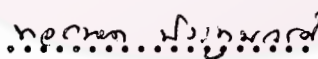
อาจารย์ที่ปรึกษา                      ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทองหยด ประทุมวงศ์


บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยปีนี้เป็นส่วนหนึ่งของ  
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

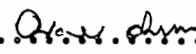
 ..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย  
(รองศาสตราจารย์ ดร. สุประดิษฐ์ พูนภาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

 ..... ประธานกรรมการ  
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ม.ล. จ้อย นันทิวิชรินทร์)

 ..... กรรมการ  
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทองหยด ประทุมวงศ์)

 ..... กรรมการ  
(นางผกายวรรณ เจียมเจริญ)

 ..... กรรมการ  
(รองศาสตราจารย์ ดร. นวณิตย์ อินทรามะ)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์                    การศึกษาปัญหาการใช้บริการห้องสมุดกลางของนักศึกษามหาวิทยาลัย  
 ธรรมศาสตร์  
 ชื่อผู้ศึกษา                            นางสาววนิดา จินตนาบุตรณ์  
 อาจารย์ที่ปรึกษา                    ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทองหยด ประทุมวงศ์  
 ภาควิชา                                    บรรณารักษศาสตร์  
 ปีการศึกษา                              ๒๕๒๓



บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษางานบริการด้านต่าง ๆ ของห้องสมุดกลางมหา-  
 วิทยาลัยธรรมศาสตร์ เพื่อสำรวจปัญหาและอุปสรรค ตลอดจนความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และ  
 ความต้องการของนักศึกษาชั้นปริญญาตรี ที่มีต่องานบริการด้านต่าง ๆ ของห้องสมุด

วิธีดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มาใช้บริการห้องสมุด  
 กลาง ด้วยการใช้ตัวอย่างกลุ่มประชากรจำนวน ๒๐๐ คน ใ้รับแบบสอบถามกลับคืนมาทั้งหมด  
 และรวบรวมข้อมูลเพิ่ม เติมจากเอกสารและการสัมภาษณ์บรรณารักษ์

ผลการวิจัยสรุปได้ว่านักศึกษาทุกชั้นปีส่วนใหญ่เห็นพ้องต้องกันว่า ห้องสมุดมีความสำคัญ  
 ต่อการศึกษาและการสอนมาก นักศึกษามาใช้ห้องสมุดด้วยตนเอง โดยมีภูมิหลังในการใช้ห้องสมุด  
 จากการปฐมนิเทศการใช้ห้องสมุดแก่นักศึกษาใหม่ อัตราความถี่ในการใช้ห้องสมุดของนักศึกษามี  
 มากกว่าสัปดาห์ละครั้ง เวลาที่ชอบมาใช้ห้องสมุดมากที่สุดคือช่วงว่างระหว่างชั่วโมง เรียน นัก-  
 ศึกษาส่วนใหญ่นิยมใช้หนังสือภาษาไทยมากที่สุด ประเภทของหนังสือที่ชอบใช้มากที่สุดคือหนังสือวิชาการ  
 และเครื่องมือที่ใช้ค้นหาหนังสือก็คือรายการบัตร บริการที่นิยมใช้มากที่สุด คือบริการยืม-คืนหนังสือ  
 ส่วนปัญหาที่นักศึกษาพบมากที่สุด คือหนังสือเล่มที่ต้องการมักมีผู้อื่นยืมไปเสียก่อน สำหรับผลการ  
 วิเคราะห์ความพอใจสภาพการใช้ห้องสมุดด้านต่าง ๆ ปรากฏว่าโดยเฉลี่ยแล้ว นักศึกษามีความ  
 พอใจปานกลางเกี่ยวกับด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้คือ อาคารสถานที่และการจัด ครุภัณฑ์ หนังสือ  
 วัสดุการอ่านอื่น ๆ เครื่องมือช่วยค้นหาวัสดุและบริการการอ่าน บุคลากร ระเบียบข้อบังคับ และ  
 การให้บริการ

สำหรับข้อเสนอแนะแก่นักศึกษา เสนอแนะให้ขยายเนื้อหาห้องสมุดให้กว้างขวางออกไป  
เพิ่มจำนวนที่นั่งอ่านและที่นั่งอ่านเฉพาะบุคคล พร้อมทั้งรักษาความสะอาดให้สม่ำเสมอ เพิ่มจำนวน  
หนังสือภาษาไทย ปรับปรุงบริการการจองหนังสือ บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า บริการ  
โสตทัศนศึกษา และการประชาสัมพันธ์ห้องสมุด

ข้อเสนอแนะ

ห้องสมุดกลางมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ควรนำผลการวิจัยในครั้งนี้ตลอดจนความคิดเห็น  
และข้อเสนอแนะของนักศึกษามา เป็นแนวทางในการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขงานบริการและการจัด  
ดำเนินงานของห้องสมุด เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้บริการส่วนใหญ่ และเพื่อพัฒนา  
ห้องสมุดให้ก้าวไปสู่ความเป็นศูนย์กลางแห่งการบริการทางวิชาการที่สมบูรณ์และมีประสิทธิภาพของ  
มหาวิทยาลัยในที่สุด



ศูนย์วิทยทรัพยากร  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Thesis Title           A Study of Problems of Utilization of Thammasat  
University Central Library Services by Thammasat  
University Students

Name                   Miss Wanida Jintananurut

Thesis Advisor       Assistant Professor Tongyod Pratoomvongs

---

Department           Library Science

Academic Year       1980

#### ABSTRACT

This thesis aims at studying the Thammasat University Central Library in order to survey the undergraduate students problems in using the library services together with their opinions and suggestions.

The research was done through 200 questionnaires completed by undergraduate users of the library. Documents were consulted and some librarians were interviewed for more details.

The results of the research can be summed up as that most students agree upon the important role of the library in the studying and teaching processes. They come to use the library out of their own accord and know how to use the services from the orientation given to first year students at the beginning of the academic year. They use the library more than once a week usually during free hours. Books in Thai and books on various academic subjects are preferable. Card catalogs are used as a tool for finding materials they need. Circulation is the library service they mainly use. As to their problems, the most serious one is that the needed items have always been checked out. The students

are moderately satisfied with the following : library building, collection, management, equipment, tools, reader services, staff, regulations, and all the services.

As for the recommendations, the students suggest the expansion of the building, the increase in numbers of tables, chairs, and carrels, the regular cleaning of the place, the enlargement of the collection of Thai books, the improvement of reserved books and reference services, audio-visual services and library promotion.

Recommendations:

The Central Library of Thammasat University should take the results of this study together with the students' opinions and recommendations to be guidelines in the consideration to improve library services and operations in order to meet the needs of the majority of the clients as well as to develop a library to attain a status of real academic service center for Thammasat University as a whole.

ศูนย์วิทยทรัพยากร  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย



ข

### กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลงได้ด้วยความช่วยเหลือของศาสตราจารย์ทองหยด ประทุมวงศ์ อาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย ที่ได้กรุณาสละเวลาอันมีค่าให้คำแนะนำ ตรวจสอบแก้ไข เนื้อหาของเรื่อง ตลอดจนจัดเกลาสำนวนภาษาตั้งแต่ต้นจนกระทั่งสำเร็จ และได้รับความกรุณาจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ทวี รื่นจินดา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ขวัญศรี รักพงษ์ อาจารย์ณภายวรรณ เข็มเจริญ และรองศาสตราจารย์ ดร. นวรัตน์ อินทรามะ จึงขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบคุณบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ห้องสมุดกลางมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ที่กรุณาให้ข้อมูลและข้อคิดเห็นอันเป็นประโยชน์จากการสัมภาษณ์ ขอบคือนักศึกษาชั้นปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการตอบแบบสอบถาม กราบขอบพระคุณคุณพ่อ คุณแม่ ขอบคุณพี่ ๆ และเพื่อน ๆ ทุกคนที่ให้ความสนับสนุน ให้กำลังใจ และความช่วยเหลือให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี

วนิดา จินคนานูรัตน์

ศูนย์วิทยทรัพยากร  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย



สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย .....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ .....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ .....	ช
รายการตารางประกอบ .....	ฅ
รายการแผนภูมิและแผนผังประกอบ .....	ฉ

บทที่

๑. บทนำ .....	๑
ความเป็นมาของปัญหา .....	๑
วัตถุประสงค์ของการวิจัย .....	๒
สมมุติฐานของการวิจัย .....	๒
ขอบเขตของการวิจัย .....	๒
ข้อตกลงเบื้องต้น .....	๓
คำนิยามที่ใช้ในการวิจัย .....	๓
วิธีดำเนินการวิจัย .....	๔
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย .....	๔
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง .....	๕
๒. ห้องสมุดมหาวิทยาลัยและบริการ .....	๑๐
วัตถุประสงค์และหน้าที่ของห้องสมุดมหาวิทยาลัย .....	๑๐
ระบบการบริหารงานของห้องสมุดมหาวิทยาลัย .....	๑๒
มาตรฐานห้องสมุดมหาวิทยาลัย เจาะาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานด้านบริการ ..	๑๓
บริการประเภทต่าง ๆ ในห้องสมุดมหาวิทยาลัย .....	๑๔

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ .....	๒๘
สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ .....	๔๓
๓. วิธีดำเนินการวิจัยและผลการวิเคราะห์ข้อมูล .....	๗๘
กลุ่มตัวอย่างประชากร .....	๗๘
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล .....	๗๘
การเก็บรวบรวมข้อมูล .....	๘๒
การวิเคราะห์ข้อมูล .....	๘๒
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล .....	๘๔
๔. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ .....	๑๑๘
สรุปผลการวิจัย .....	๑๑๘
อภิปรายผล .....	๑๒๒
ข้อเสนอแนะ .....	๑๓๐
บรรณานุกรม .....	๑๓๔
ภาคผนวก .....	๑๔๑
ประวัติผู้เขียน .....	๑๖๒

รายการตารางประกอบ

ตารางที่	หน้า
๑. สถิติจำนวนนักศึกษาระดับปริญญาตรีและปริญญาโทประจำปีการศึกษา ๒๕๒๒	๔๑
๒. จำนวนอาจารย์ ข้าราชการ และลูกจ้างของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	.
ประจำปี ๒๕๒๒ .....	๔๒
๓. สถิติการล้งซื้อวัสดุการศึกษาตามสาขาวิชา ปีงบประมาณ ๒๕๒๒ .....	๔๗
๔. เปรียบเทียบรายละเอียดงบประมาณที่สำนักหอสมุดได้รับปี ๒๕๒๑-๒๕๒๒	๔๘
๕. อัตราค่าล้งของสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปีงบประมาณ ๒๕๒๒ (ตุลาคม ๒๕๒๑-กันยายน ๒๕๒๒) .....	๖๐
๖. อัตราค่าล้งของห้องสมุดกลางแยกตามหน่วยงาน ปีงบประมาณ ๒๕๒๒ ...	๖๑
๗. อัตราค่าล้งของห้องสมุดเฉพาะด้าน ปีงบประมาณ ๒๕๒๒ .....	๖๒
๘. ครุภัณฑ์ของห้องสมุดกลางจนถึงปีงบประมาณ ๒๕๒๒ .....	๖๔
๙. สถิติหนังสือ วารสาร หนังสือพิมพ์ และเอกสาร สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์ ปี ๒๕๒๒ .....	๗๐
๑๐. หนังสือ วัสดุการอ่านอื่น ๆ โสตทัศนวัสดุ ของห้องสมุดกลางมหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์ ปี ๒๕๒๒ .....	๗๑
๑๑. สถานภาพส่วนตัว .....	๘๔
๑๒. ความสำคัญของห้องสมุดที่มีต่อการศึกษา .....	๘๕
๑๓. ภูมิหลังในการใช้ห้องสมุด .....	๘๖
๑๔. สิ่งจูงใจในการมาใช้ห้องสมุด .....	๘๗
๑๕. อัตราความถี่ในการใช้ห้องสมุดเมื่อภาคการศึกษาที่แล้ว .....	๘๗
๑๖. เวลาที่ขอมมาใช้ห้องสมุดมากที่สุด .....	๘๘
๑๗. จุดประสงค์ที่สำคัญในการใช้ห้องสมุด .....	๘๙
๑๘. การใช้หนังสือ วัสดุการอ่านอื่น ๆ และโสตทัศนวัสดุ .....	๙๐

ตารางที่

หน้า

๑๙. ภาษาของหนังสือที่ใช้ .....	๙๑
๒๐. ปริมาณการค้นหาล้างที่ต้องการได้จากห้องสมุด .....	๙๑
๒๑. วิธีการค้นหาวัสดุห้องสมุด .....	๙๒
๒๒. การใช้บริการและกิจกรรม .....	๙๓
<hr/>	
๒๓. ปัญหาในการใช้บริการและกิจกรรม .....	๙๔
๒๔. ความพอใจด้านอาคารสถานที่และการจัด .....	๙๖
๒๕. ความพอใจในด้านครุภัณฑ์ .....	๙๗
๒๖. ความพอใจในด้านปริมาณหนังสือ .....	๙๘
๒๗. ความพอใจในวัสดุการอ่านอื่น ๆ .....	๙๘
๒๘. ความพอใจในด้านวัสดุทัศนวัสดุ .....	๙๙
๒๙. ความพอใจในระบบการจัดหมู่และการใช้ประโยชน์จากรายการบัตร ...	๙๙
๓๐. ความพอใจในการจัดเก็บหนังสือและวัสดุการอ่านอื่น ๆ รวมทั้งบัตร- รายการ .....	๑๐๐
๓๑. ความพอใจในบุคลากรฝ่ายบริการ .....	๑๐๑
๓๒. ความพอใจในระเบียบข้อบังคับของห้องสมุด .....	๑๐๒
๓๓. ความพอใจในการให้บริการ .....	๑๐๓

รายการแผนภูมิและแผนผังประกอบ

แผนภูมิที่	หน้า
๑. แผนภูมิการแบ่งส่วนราชการของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ .....	๓๔
๒. แผนภูมิการแบ่งส่วนราชการสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ .....	๕๓
แผนผังที่	
๑. แผนผังชั้นที่ ๑ .....	๔๖
๒. แผนผังชั้นที่ ๒ .....	๔๗
๓. แผนผังชั้นที่ ๓ .....	๕๘
๔. แผนผังชั้นที่ ๔ .....	๕๙
๕. แผนผังชั้นที่ ๕ .....	๕๐

ศูนย์วิทยทรัพยากร  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย